

Ny förordning för byrån för it-stöd (eu-LISA) 2016/17:FPM120

Justitiedepartementet

2017-08-16

Dokumentbeteckning

KOM(2017) 352

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska byrån för den operativa förvaltningen av stora it-system inom området frihet, säkerhet och rättvisa, om ändring av förordning (EG) nr 1987/2006 och rådets beslut 2007/533/RIF och om upphävande av förordning (EU) nr 1077/2011

Sammanfattning

Europeiska byrån eu-LISA ansvarar för att förvalta de stora gemensamma datasystemen inom samarbetsområdet frihet, säkerhet och rättvisa. Byrån startade sin verksamhet den 1 december 2012 och kommissionen har i enlighet med eu-LISA-förordningen genomfört en utvärdering av byråns verksamhet under de första tre åren. Förslaget syftar till att anpassa förordningen enligt utvärderingens och styrelsens rekommendationer, förbättra byråns funktion, stärka och utöka dess roll så att mandatet möter behoven inom byråns ansvarsområde. Förslaget beaktar att nya system kommer att anförtros byrån och ger eu-LISA en tydlig roll i arbetet med förbättrad informationskvalitet och utvecklingen av interoperabilitet mellan it-system. Slutligen ska förslaget anpassa eu-LISA-förordningen till principerna i den gemensamma ansatsen¹ om decentraliserade myndigheter.

Regeringen anser att eu-LISA spelar en central roll i informationshanteringen och informationsutbytet på området för gränskontroll och inre säkerhet, ett område som för närvarande är under stark utveckling. En reviderad eu-LISA-förordning bör säkerställa en fortsatt effektiv och rättssäker verksamhet men också ett fortsatt starkt inflytande för

¹ Det gemensamma uttalandet från Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och Europeiska kommissionen av den 19 juli 2012 om decentraliserade organ

medlemsstaterna över byråns inriktning och arbete. Ändringar och tillägg i byråns regelverk måste svara mot verkliga behov och ge mervärde för byråns eller de nationella myndigheternas verksamhet. Ekonomiska konsekvenser, såväl nationella som inom EU, ska hanteras inom befintlig budgetram.

2016/17:FPM120

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Den europeiska byrån för operativ förvaltning av stora it-system inom området frihet, säkerhet och rättvisa (eu-LISA) inrättades genom förordning (EU) nr 1077/2011 (eu-LISA-förordningen). eu-LISA ansvarar för att förvalta de stora gemensamma datasystemen inom samarbetsområdet frihet, säkerhet och rättvisa. Det gäller i första hand Schengens informationssystem (SIS), Informationssystemet för viseringar (VIS) och systemet för asylsökandes fingeravtryck (Eurodac). I andra hand ska byrån ha kapacitet att ansvara för den tekniska utvecklingen och förvaltningen av eventuellt nya it-system som beslutas inom aktuellt område. Byrån ska också kunna ges i uppdrag att genomföra pilotprojekt inom området teknisk utveckling och/eller operativ förvaltning av stora it-system. Byrån har säte i Tallinn och driftsställen i Strasbourg och S:t Johann. eu-LISA startade sin verksamhet den 1 december 2012. Kommissionen har i enlighet med eu-LISA-förordningen genomfört en utvärdering av byråns verksamhet under de första tre åren.

Förslaget syftar till att anpassa förordningen enligt utvärderingens och styrelsens rekommendationer, förbättra byråns funktion, stärka och utöka dess roll så att mandatet möter behoven inom byråns ansvarsområde. Förslaget speglar också den utveckling som sker genom pågående förhandlingar om nya system inom byråns ansvarsområde, förutsatt att relevanta rättsakter antas. Förslaget adresserar även behovet av eu-LISA:s medverkan i arbetet med förbättrad informationskvalitet och utvecklingen av interoperabilitet mellan it-system. Slutligen ska förslaget anpassa eu-LISA-förordningen till principerna i den gemensamma ansatsen om decentraliserade myndigheter ("Common Approach").

1.2 Förslagets innehåll

Genom förslaget utvidgas eu-LISA:s mandat till att omfatta utveckling, förvaltning och drift av de nya system som är under förhandling, förutsatt att relevanta rättsakter beslutas. Det gäller in- och utresesystemet (EES), systemet för reseinformation och inresetillstånd (ETIAS), ett automatiserat system för omfördelning av asylsökande (enligt kommissionens förslag till revidering av Dublinförordningen) samt ett centraliserat system för sökning av uppgifter om dömda tredjelandsmedborgare (Ecris-TCN). Eu-LISA ska

också överta kommissionens uppgifter avseende kommunikationsinfrastrukturen för SIS och VIS. Byrån får ett utökat ansvar för att säkerställa kvaliteten på uppgifterna i systemen och för att utveckla åtgärder för att möjliggöra interoperabilitet mellan systemen, under förutsättning att nödvändiga rättsakter antas. Vidare utvidgas omfattningen av de pilotprojekt och tester som kan anförtros eu-LISA. Byrån ska också uttryckligen kunna ge stöd och råd till medlemsstaterna och kommissionen i tekniska frågor som rör de gemensamma systemen. Förslaget omfattar också en möjlighet att ge byrån i uppdrag att, efter särskilda beslut, utveckla och förvalta frivilliga gemensamma it-lösningar för genomförandet av medlemsstaternas tekniska skyldigheter enligt EU-lagstiftning om decentraliserade system.

Slutligen innehåller förslaget ändringar som berör systemdrift och informationssäkerhet, styrelsens och direktörens uppgifter och mandat, utvärdering, samarbete med andra EU-organ, anpassning till rambudgetförordningen samt följdändringar i andra unionsinstrument, främst avseende de system som byrån förvaltar.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Förslaget bedöms endast få mindre effekter på svenska regler, såsom ändrade hänvisningar. Byråns ansvarsområde är att förvalta de centrala delarna av gemensamma it-system. De bestämmelser inom EU eller nationellt som reglerar systemens existens, användning, skydd för personuppgifter m.m. påverkas inte av förslaget.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Kommissionen föreslår att eu-LISA:s budget ska öka med 78 miljoner euro 2018-2020. I budgetberäkningen ingår inte kostnader för förvaltning av nya och/eller uppdaterade informationssystem som är under förhandling. Ett ofinansierat genomförande av förslaget på 26 miljoner euro per år från EU-budgeten skulle innebära ökade kostnader på den svenska avgiften till EU med ca 8 miljoner kronor per år. Det saknas förslag på finansiering.

Regeringen anser att EU:s nästa fleråriga budgetram ska vara mindre än dagens budgetram, bl.a. till följd av Storbritanniens utträde ur unionen. Nya utgifter för EU:s budget bör därför i största möjliga mån undvikas.

Kommissionen anser att eu-LISA behöver tillsätta 52 nya tjänster för perioden 2018-2020. Sverige kan inte stödja förslaget om att tillsätta nya tjänster vid eu-LISA om de inte kompenseras med motsvarande neddragningar vid en annan EU-byrå.

Kommissionen har inte genomfört någon konsekvensanalys av förslagets effekter på medlemsstaternas nationella myndigheter med motiveringen att de ändringar som föreslås är tekniska i den meningen att de antingen krävs

för att förbättra funktionaliteten hos byrån och dess system eller att de följer av andra rättsakter. Regeringen anser att eventuella ekonomiska konsekvenser för svenska nationella myndigheter ska finansieras genom omprioritering inom respektive myndighets budget. Kommissionen har inte gjort någon analys av förslaget om byrån sett ur ett jämställdhetsperspektiv. Själva dokumentet har dock ett jämställt språk både på svenska och engelska t.ex. när det gäller direktörens uppgifter.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen anser att eu-LISA spelar en central roll i informationshanteringen och informationsutbytet på området för gränskontroll och inre säkerhet, ett område som för närvarande är under stark utveckling. En effektiv och rättssäker användning av de gemensamma systemen och informationen har högsta prioritet. Centrala ingredienser i detta är god informationskvalitet, hög informationssäkerhet och starkt dataskydd. En väl fungerande utveckling och förvaltning av de gemensamma systemen är en förutsättning för det operativa samarbetet.

En reviderad eu-LISA-förordning bör säkerställa en fortsatt effektiv och rättssäker verksamhet men också ett fortsatt starkt inflytande för medlemsstaterna över byråns inriktning och arbete. Ändringar och tillägg i byråns regelverk måste svara mot verkliga behov och ge mervärde för byråns eller de nationella myndigheternas verksamhet. Nya uppgifter för byrån får inte medföra försämrad funktionalitet i de existerande systemen. Ekonomiska konsekvenser, såväl nationella som inom EU, ska hanteras inom befintlig budgetram.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaterna har i de inledande förhandlingarna ställt sig generellt positiva till förslaget.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentets ståndpunkter är inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har inte remitterats.

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Artiklarna 74, 77(2)a) och b), 78(2)e), 79(2)c), 82(1)d), 85(1), 87(2)a) och 88(2) i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Beslut fattas enligt ordinarie lagstiftningsförfarande, vilket kräver kvalificerad majoritet i rådet samt enighet med Europaparlamentet.

Beslutet påverkas av den s.k. variabla geometrin genom att vissa medlemsstater och de associerade staterna deltar i olika utsträckning i Schengen- och Dublinsamarbetet och därmed också i de informationssystem som byrån förvaltar.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Målet med de åtgärder som föreslås, bekräftandet av eu-LISA:s nuvarande uppgifter och utvidgning av byråns ansvar, kan enligt kommissionen inte uppnås av medlemsstaterna på egen hand utan uppnås bättre på unionsnivå.

Regeringen ställer sig bakom kommissionens bedömning att förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Kommissionen anser det proportionerligt att bekräfta och utvidga byråns mandat med hänsyn till behoven och till kraven på säkerhet, tillgänglighet och verksamhetsnytta. Förslaget bygger både på den genomförda utvärderingen och på utvecklingen till följd av nya utmaningar inom migrationshantering och inre säkerhet. Det återspeglar byråns nya uppgifter när det gäller föreslagna nya system på området frihet, säkerhet och rättvisa och ger byrån vissa nya uppgifter, förutsatt att relevanta rättsakter antas. Byrån ges endast befogenhet att förvalta de centrala delarna av de gemensamma systemen, utan ansvar för informationen i systemen.

Regeringen ställer sig bakom kommissionens bedömning att förslaget är förenligt med proportionalitetsprincipen.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget behandlades första gången i rådsarbetsgruppen för informationsutbyte och dataskydd (DAPIX) den 13-14 juli 2017. Ordförandeskapets målsättning är att besluta om en allmän inriktning för förordningen vid RIF-rådets möte i december 2017.

4.2 Fackuttryck/termer